

CENTRALA INFORMACJI I DOKUMENTACJI

SPRAWOZDANIE No 129

z dnia 25 lutego 1940 roku

Sprawozdanie zawiera stron 9

S k r ó t S p r a w o z d a n i a

Wywłaszczenia i przesiedlenia niemieckie omawia londyński "Times" w korespondencji z Kopenhagi. Artykuł wskazuje na ostatnie rozporządzenie Goeringa i związany z tym brutalny zamiar niemiecki idący w kierunku eksterminacji ludności polskiej na jej ziemiach.

Prześladowania niemieckie w Polsce są omawiane w Ameryce z wielkim oburzeniem. Ostatnio "Baltimore Sun" zamieszcza memorandum kard. Hlonda o prześladowaniach katolików w Polsce.

Nabożeństwo żałobne za profesorów polskich ofiar okrucieństw niemieckich odprawione było w sobotę w kościele polskim w Paryżu przy obecności kół rządowych i wojskowych francuskich.

Książka zbiorowa o Polsce p.t. "Pologne" wyszła nakładem wydawnictwa "Horizons de France". Przedmowy napisali premierowie Anglii, Francji, przewodniczący Izby Deputowanych Herriot oraz generał Sikorski. Po szczególne rozprawy napisali Francuzi.

Pobyt gen Hallera w Ameryce jest nadal żywo omawiany przez tamtejszą prasę polską. Serdecznie witany jest również członek jego misji p.Arka Bożek.

Biała Księga Rządu Polskiego o szeregu wydarzeń dyplomatycznych ma się wkrótce ukazać, jak zapowiada prasa francuska za londyńskim "Evening Standard".

Odbudowa Polski jest warunkiem pokoju stwierdził wczoraj w swoim przemówieniu premier Chamberlain. To samo żądanie podniósł przywódca liberałów angielskich Sinclair. Obydwaj mówcy stwierdzili poza tym, że warunkiem wojny jest zupełne usunięcie obecnego niemieckiego regime'u.

Hitler przemawiał wczoraj w Monachium i błagalnie wzywał naród niemiecki do wytrwania w wierze w zwycięstwo. Kilkakrotnie również zwracał się z apelem do Włoch, mówiąc, że przyjaźń włosko-niemiecka jest nadal silna. Opinia amerykańska jest rozczarowana tym przemówieniem zwłaszcza w związku z nadziejami związanymi z podróżą Sumner Wellesa do Europy. Wysłannik amerykański przybył dzisiaj do Włoch, skąd po rozmowie z włoskimi mężami stanu wyjeżdża do Berlina. "Le Petit Parisien" wyraża opinię, że podróż ta ma na celu umocnienie stanowiska prez. Roosevelta w opinii amerykańskiej w sprawie zajmowanego przez niego stanowiska wobec spraw europejskich.

Konferencja państw skandynawskich, która rozpoczyna się dziś w Kopenhadze bez udziału Finlandii, będzie musiała zająć się poważnymi trudnościami tych państw w sprawie ich handku morskiego utrudnionego przez Niemcy. Nie przypuszcza się, aby konferencja spowodowała zmiany dotychczasowego stanowiska Norwegii i Szwecji wobec Finlandii. Duże zainteresowanie budzą w prasie francuskiej informacje, które mówią o blokadzie Murmańska przez flotę angielską.

G.Tabuis zwraca uwagę w "L'Oeuvre" na wzrastającą propagandę niemiecką we Włoszech.

P O L S K AKsiążka zbiorowa w języku francuskim o Polsce

Nakładem wydawnictwa "Horizons de France" w Paryżu ukazała się świeżo p.t. "Pologne" książka zbiorowa w języku francuskim, poświęcona przyrodzie, historii i kulturze Polski. Jest to pięknie wydany tom o z górą 170 wielkich stronicach, do czego dochodzi przeszło 130 ilustracji na osobnych planszach.

Książka poprzedzona jest gorącymi przedśłowiami premiera brytyjskiego Neville'a Chamberlaina, premiera francuskiego Edwarda Daladiera, przewodniczącego francuskiej Izby Deputowanych Edwarda Herriota oraz premiera polskiego gen. Władysława Sikorskiego.

"Sympatia całego świata cywilizowanego - pisze p. Chamberlain - jest dziś po stronie Polski. Kraj ten został zniszczony przez najazd tym brutalniejszy, że nie był sprowokowany, a ludność jego jest ofiarą tyranii tym okrutniejszej, że niezasłużonej."

A oto wyjątek z przedśłowia p. Daladiera:

"Kraina bohaterstwa, Polska była zawsze związana z Francją ścisłymi pokrewieństwami duchowymi. Tradycyjne cnoty jej narodu są jedną z rękoi wspólnego zwycięstwa, które musi przywrócić w Europie bezpieczeństwo i wolność."

Pan Herriot zaś pisze:

"Między Niemcami, które nie chcą zrezygnować z ducha gwałtu, a Rosją, która jeszcze nie wyszła z barbarzyństwa, Polska reprezentuje o g n i s k o d u c h o w e najwyższego znaczenia. Ma ona duszę, albo, by się lepiej wyrazić, j e s t o n a d u s z ą."

Generał Sikorski podkreśla na koniec w swym przedśłowiu, że nie nigdy nie ugięło Polski w przeszłości. Im więcej dzisiaj wróg będzie się znęcał nad nią, tym mocniejsze będzie ona miała poczucie swego prawa."

Następują doskonale napisane - wyłącznie przez Francuzów - studia: o przyrodzie Polski /Anna i Henryk de Montfort/, o Polsce w ciągu dziejów /Paweł Cazin/, o uczuciu religijnym polskim i sanktuariach Polski /Róża Bailly/, o literaturze polskiej /Andrzej Thérive/, o muzyce /Edward Ganche/, o malarstwie /Róża Bailly/, o nauce p.t. "Od Mikołaja Kopernika do Marii Skłodowskiej - Curie" /Marceli Boll/.

Książkę zamyka d z i e n n i k j e d n e g o z l o t n i k ó w, biorących udział w obronie Warszawy, studium Karola Henry o generale Sikorskim, tłumaczenie przepięknego wiersza Juliusza Słowackiego "Rozmowa z piramidami", dokonane przez Stefana Danysza, oraz posłowie J.I. Paderewskiego.

Wielki patriota tak je kończy:

Armia polska, formowana na gościnnej ziemi polskiej, wkrótce już podejmie przy boku swych pełnych chwały sprzymierzeńców, walkę na polach bitew, gdzie będzie się biła aż do końcowego zwycięstwa prawa, sprawiedliwości i cywilizacji."

P O L S K A

Chamberlain mówi, że odbudowa Polski jest warunkiem pokoju oraz potępia terror niemiecki i rosyjski

Premier Chamberlain wygłosił wczoraj w Birmingham przemówienie, z którego podajemy następujące wyjątki: "Przede wszystkim trzeba odbudować niepodległość Państwa Polskiego i Narodu czeskiego. Następnie musimy uzyskać realne gwarancje, które dałyby nam pewność, że obietnice lub zapewnienia, jakie będą nam dane, zostaną dotrzymane.

"Aby przywrócić zaufanie Niemcy same mogą zrobić więcej w tym kierunku aniżeli każdy naród, one to bowiem zrobiły więcej od każdego innego narodu, aby zburzyć to zaufanie. Z chwilą, gdy Niemcy będą gotowe złożyć dostateczne dowody swej dobrej woli, to zobaczą, że innym narodom nie brak chęci udzielenia im pomocy celem przewyciężenia trudności gospodarczych, jakie wystąpią w okresie dzielącym wojnę od pokoju."

"Niemcy rzuciły wezwanie. Po agresji przeciwko Czecho-Słowacji i mimo ostrzeżeń dawanych aż do ostatniej chwili, nastąpiła agresja przeciwko Polsce, agresja szatańska i potworna. Kości zostały rzucone, wezwanie podjęte i zaaprobowane przez całe Imperium Brytyjskie.

"Niestety jednak zły przykład znajduje szybko naśladowców. Te podboje wydawały się rzeczą tak łatwą, że jeden z uczniów uważał za właściwe spróbować analogicznego przedsięwzięcia przeciwko Finlandii. Aczkolwiek uczeń rosyjski nie miał niczego do nauczenia się od swego mistrza w dziedzinie brutalności, to nie posiadał on jeszcze własnego mistrzostwa ani też własnej siły. Świat cały śledzi dzisiaj z uczuciem głębokiego podziwu bohaterską walkę, jaką mała Finlandia toczy ze swym gigantycznym lecz niezdarnym przeciwnikiem.

"Ostatnie wydarzenia wskazują nam, że niemieccy tyrani nie zadowolają się samym tylko podbojem. Dochodzą nas wstrząsające wiadomości o losie, jaki znosi ujarzmiony Naród Polski i Narody Czecho-Słowacji.

"Celem Niemiec są nie tylko podboje, lecz eksterminacja narodów, które stawiają opór ich agresji. Aby unicestwić dusze narodów podbitych Niemcy wybierają na pierwsze ofiary ich najbardziej wybitne jednostki."

/PAT 24 II /

Poseł Holandii na audiencji u Prezydenta R.P.

Wczoraj przed południem Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w Pignerolles p. Bosch de Rosenthal, posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego Holandii, akredytowanego przy Rządzie Polskim.

/PAT 24 II /

Pobyt gen. Hallera w Ameryce

Prasa polska w Stanach Zjednoczonych omawia w dalszym ciągu pobyt misji gen. Hallera.

Bardzo serdecznie witany jest członek tej misji znany działacz śląski p. Arka Bożek, członek Rady Narodowej, który przemawia na licznych wiecach w Nowym Yorku i w innych miastach we wschodnich stanach. Prasa omawia stale z jednej strony zagadnienie werbunkowe, z drugiej organizację szerszej pomocy dla kraju.

/PAT 24 II /

P O L S K A

Litwa ogłosiła werbunek ochotników w Wilnie

W prasie wileńskiej z dn.16 b.m. ukazało się rozporządzenie komendanta wojskowego miasta Wilna pułk.Kaunasa, w sprawie zaciągu ochotniczego mężczyzn na Wileńszczyźnie w wieku od lat 18 do 25. Rozporządzenie powyższe zaopatrzone jest w uwagę następującej treści: "Ogłoszenie moje z dnia 10 b.m. w sprawie dopełnienia obowiązku służby wojskowej odwołuję."

Pułk. Kaunas, Komendant miasta Wilna.

Z powyższego zdaje się wynikać, że zarządzony przez władze litewskie pobór rekruta na terenie Wileńszczyzny został odwołany.

/Transconti 24 II /

"La Croix" o Polsce

"La Croix" w nrze z dn.25 II podaje: Komunikat C.I.D. o zgonie wybitnych osobistości polskich w obozach koncentracyjnych w Niemczech, zamieszczony w nr.119 Sprawozdania z dn.15 II.

Omówienie artykułu Pierre Bernus z "Journal des Débats" o okrucieństwach niemieckich w Polsce, o którym pisaliśmy w sprawozdaniu No 117 z dnia 13 II.

O tragicznym położeniu Gdyni pod okupacją niemiecką, o czym podaliśmy w nrze 126 Sprawozdania z dn.22 II.

O proteście rządu polskiego przeciwko przygotowanemu poborowi pod okupacją sowiecką, o czym pisaliśmy w Sprawozdaniu No 125 z dn.21 II.

Ponadto "La Croix" zamieszcza następujące komunikaty PAT-a:

O pogarszającej się z dnia na dzień sytuacji w Warszawie, o czym pisaliśmy w nrze 126 Sprawozdania z dn.22 II.

O konfiskacie dzieł sztuki, zarządzanej przez władze okupacyjne niemieckie o czym pisaliśmy w nrze 92 Sprawozdania.

O katastrofie gospodarczej na terytorium okupacji sowieckiej o czym pisaliśmy w nrze 125 Sprawozdania z dn.21 II.

O represjach sowieckich przeciwko ludności polskiej, o czym pisaliśmy w nrze 91 Sprawozdania z dn.18 I.

/La Croix z 25 II /

Biała Księga Rządu Polskiego

Liczne dzienniki paryskie podają za londyńskim "Evening Standard" wiadomość, że wkrótce ma być ogłoszona Biała Księga Rządu Polskiego, zawierająca szereg dokumentów dyplomatycznych, a między innymi sprawozdanie z rozmowy odbytej między ambasadorem polskim w Moskwie a Mołotowem dnia 3 września 1939 r.

/Le Journal, L'Action Française, Poslednija Nowosti z 24 II, Le Temps, La Croix z 25 II /

Wywłaszczenia i przesiedlenia niemieckie

Korepondent "Timesa" z Kopenhagi omawia sprawę nowego dekretu Goeringa obejmującego wszystkie obszary rolnicze i własność prywatną, która nie należała do Niemców przed wrześniem 1939 r. w "inkorporowanych" przez Niemcy ziemiach polskich. Oznacza to wywłaszczenie milionów Polaków.

Poza tym został ustanowiony tamże komisarz Rzeszy, którego szczególnym zadaniem będzie organizacja niemieckiej kultury /?/ i który będzie posiadał prawo konfiskaty ziemi i własności. Właściciele polscy mogą być zmuszeni w razie wywłaszczenia do administracji swego majątku.

Obobny administrator generalny ma nadzorować akcją wywłaszczania i gospodarką w nowych posiadłościach niemieckich. Ziemie te będą później

P O L S K A

oddane kolonistom. Teren Polski zachodniej ma być oczyszczony z żywołu polskiego. Administracja ma prawo ukarania polskich chłopów, jeżeli nie będą odpowiednio gospodarowali na ziemi im odebranej.

To samo pismo donosi, że 35 tys. Rosjan /chyba Rusinów - przyp.nasz/ opuściło już teren okupacji niemieckiej. Przypuszcza się, że w Polsce pod okupacją niemiecką jest pół miliona Rusinów, ale jedynie 35 tys. zgodziło się na przeniesienie. Z drugiej strony władze hitlerowskie przejęły 140 tys. Niemców z Wołynia i Małopolski wschodniej, a ponadto 60 tys. Polaków ma być przeniesionych z Rosji do Polski.

Niemcy przybywają do okolic Łodzi a więc blisko granicy "gau Warty" i tzw. gubernatorstwa. Łódź posiadająca przedtem 700 tys. mieszkańców i niewielki odsetek Niemców ma być zamieniona na miasto niemieckie i ośrodek germanizmu. Wszyscy koloniści niemieccy, którzy są osadzeni w pobliżu Łodzi, mają być członkami niemieckiej milicji i być gotowi w każdej chwili do służby wojskowej.

/Times z 22 II /

Nabożeństwo żałobne za profesorów polskich

W sobotę rano zostało odprawione w Paryżu w kościele polskim nabożeństwo żałobne za profesorów Uniwersytetu Krakowskiego zmarłych w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen - Oranienburg.

Nabożeństwo celebrował biskup polowy J.E.ks. Józef Gawlina, kazanie wygłosił ks.prof. dr A.Jakubisiak. Pienia żałobne przy katafalku odprawił ks.Andrzej Sobieski, gen.sekretarz Misji, obecnie w zastępstwie chorego rektora ks.Cegiełki.

Obecni z kleru byli: chargé d'affaires Stolicy Apostolskiej przy R.P. w Angers ks.prałat Pacini, rektor Misji Czecho-Słowackiej, mgr. Zhanel, mgr. Beaupin i liczni księża polscy i francuscy. Rząd Polski reprezentowali: ministrowie Serpa i Stronński. Prezydenta R.P. reprezentował gen.Sosnkowski, był obecny również gen.Kukiel.

Ze strony francuskiej byli obecni p.Champetier de Ribes, gen. Gouraud, Paul Hazard, Olivier Maugin, członek Instytutu i wielu innych. Obecni byli również profesorowie wyższych uczelni francuskich oraz grono profesorów Uniwersytetu Polskiego z rektorem prof.Oskarem Haleckim na czele.

Część prasy francuskiej podkreśla wspaniałe kazanie ks.Jakubisiaka, który przeciwstawił pogańskiej cywilizacji niemieckiej chrześcijańską kulturę polską.

/La Croix, Le Journal, Le Petit Journal, Action Française z 25 II /

Wojna w Polsce i w Finlandii

Gen.Duval pisze w "Le Journal" artykuł porównujący przebieg działań wojennych w Polsce i Finlandii. Autor wyraża opinię, że Niemcy mieli w Polsce przewagę powstałą na skutek zaskoczenia z ich strony, nie przeprowadzenia mobilizacji polskiej a skutkiem tego nie możliwości ustalenia ciągłego frontu - co jest warunkiem zasadniczym. Piechota polska była dobra, ale Niemcy operowali przede wszystkim samolotami i tankami. Nie wiadomo, jednak, jaki byłby wynik, gdyby Polacy byli zrealizowali ciągłość frontu.

/Le Journal 25 II /

Ameryka dowiaduje się o zbrodniach niemieckich w Polsce

"Baltimore Sun" zamieszcza na pierwszej stronie fotografię kardynała Augusta Hlonda wraz z artykułem, przedrukowanym z "New York Times'a", napisanym przez Camille M. Cianfarra o strasznym prześladowaniu Polaków pod okupacją niemiecką. Memorandum to autoryzowane przez kardynała Hlonda, zostało przedstawione papieżowi i Watykan dał szereg audycji radiowych opartych na faktach podanych przez to memorandum, zawierające 11.000 słów i dzielące się na 7 poszczególnych sprawozdań do stosunków pod okupacją niemiecką, aż do dnia 30.XII.1939.

Artykuł podaje treść memorandum i opisuje szczegółowo straszne barbarzyństwo popełniane przez Niemców na mieszkańcach cywilnych w Polsce i stosunków, w jakich Polacy obecnie żyją, jako też metody wywłaszczania i wysiedlania tubylczej ludności polskiej.

Artykuł daje wymowny obraz systemu eksterminacji praktykowanego w Polsce przez Niemców.
/The Sun 29 I 40/.

W Ameryce o Paderewskim

"Associated Press" podaje dłuższy artykuł o Paderewskim jako prezesie Rady Narodowej i jego przemowie na pierwszym posiedzeniu w sali ambasady polskiej w Paryżu. W dramatycznym opisie korespondent podaje jak Paderewski, osłabiony wiekiem wstał przy pomocy sekretarza, ale mówiąc o Polsce, odzyskiwał dawną siłę głosu, wznosząc się do okrzyku: "Polska jest nieśmiertelna. Uwolnimy ojczyznę z niewoli i odbudujemy kraj z ruin. Slubujemy to przed Bogiem!"

Artykuł streszcza przemówienie, zawierające wezwanie do utworzenia wielkiej armii we Francji oraz podziękowanie społeczeństwu polskiemu w Ameryce za ofiarność, dzięki której można było pomóc uchodźcom i potrzebującej ludności polskiej.

Dane biograficzne z życia Paderewskiego uzupełniają artykuł, przy końcu którego mowa jest o rządzie polskim we Francji, o panu prezydencie Raczkiewicz i premierze generale Sikorskim.
/The Sun z 24 II 40/.

Uchodźcy amerykańscy z Polski

"The Sun" z Baltimore zamieszcza za "Herald Tribune" obszerną korespondencję Sonii Tamara z Bukaresztu, opracowaną na podstawie rozmów z 31 obywatelami amerykańskimi, którzy uszli z Polski, okupowanej przez Sowiety.
/The Sun z 24 I 40/.

Rzekome ofiary Polaków w oświetleniu propagandy niemieckiej

Nie tak dawno jeszcze propaganda niemiecka określała cyfrę zabitych rzekomo Niemców przez Polaków na 5.000 ofiar. Cyfra ta w ciągu paru tygodni wzrosła do 50.000. Kilka dni temu określono cyfrę rzekomych ofiar na 60.000. Obecnie rozgłoszenie niemieckie podają, że Polacy mieli zabić przeszło 70.000 Niemców. Wydana została nowa publikacja oficjalna niemiecka na ten temat. W publikacji tej Niemcy piszą również, że Polacy "pokazali swe oblicze podczas plébiscytu na Górnym Śląsku". Korfantego nazywa się "krwawym katem", który zabijał i terroryzował Niemców.
/C.E. Niemcy 23 II 40/.

P O L S K A

Pamiętnik obrońcy Warszawy

Nakładem firmy Sagittaire w Paryżu wyszła książka p.t. "Le siège de Varsowie" /Obleżenie Warszawy/, pióra porucznika Stanisława Orzona, jednego z dowódców obrony stolicy w okresie pamiętnych trzech tygodni od 7 - 27 września 1939 r. /Donosiliśmy już pokrótce o ukazaniu się tej książki w No.127 Sprawozdania/.

Książka ta - to codzienny fascynujący pamiętnik autora; będzie ona niewątpliwie w przyszłości jednym z najciekawszych dokumentów wrześniowego dramatu.

Tekst poprzedzony jest przedmową znanego pisarza i wielkiego przyjaciela Polski Pawła Cazina. Przedmowa ta, owiana gorącą miłością Warszawy, jest jedną chyba z najpiękniejszych charakterystyk stolicy Polski, jakie ktokolwiek napisał.

Ci, którzy prezentują tę książkę - kończy Cazin - nie powiedzą już "Biedna Warszawa! Biedna Polska!!! Zrozumieją bowiem, że nie jest biednym ten, kto jest dosyć bogaty, szlachetny i współczujący, by się oddać tak, by się tak poświęcić ciałem i duszą świętej sprawie.

"Powiedzą oni: wskrześnie znów Polska nieśmiertelna, odżyje niezłomna Warszawa. Kraj, który potrafi się tak bronić nie może zginąć."
/C.I.D./.

Bohaterska śmierć patriotów polskich

Komunikat C.I.D.'u, podany w No 125 Sprawozdania, o bohaterskiej śmierci patriotów polskich, rozstrzelanych przez Gestapo, umieścił w całości "L'Intransigeant" z dnia 25 II. Główne wyjątki z tego komunikatu zamieścił "Paris Midi" z dnia 24 II, przy czym zaopatruje je następującymi uwagami: "Ale krew męczenników nigdy nie była przelana na próżno. Zawsze przyczynia się ona do odzyskania wolności."

Komunikat w całości zamieszcza również "L'Ordre" z 25 II, a wyjątek o śmierci Chłapowskiego p.t. "Niech żyje Francja" daje Excelsior z 25 II.

P r o P o l o n i a

Wiadomość o powstaniu organizacji pod tą nazwą w Paryżu zamieszcza Le Petit Parisien z 25 II.

PRZEGLĄD OGÓLNY

Przemówienie Chamberlaina

Najważniejsze wyjątki z wczorajszego przemówienia premiera angielskiego podajemy w dziale Polska na str. 2.

Prasa francuska w całości zamieszcza obszernie wyjątki z przemówienia, podkreślając w tytułach zwłaszcza dwa momenty: "Nie ma pokoju z Hitlerem" oraz "Będziemy się bić dopóki nie będziemy pewni, że wolność jest zapewniona." Szeręg dzienników podkreśla również konieczność odbudowy Polski i Czecho-Słowacji oraz uregulowania sprawy Austrii. Na podstawie wyrażenia Chamberlaina, że gwarancje pokoju muszą być namacalne, prasa zwraca uwagę, że można to tłumaczyć jako żądanie gwarancji materialnych. Warto podkreślić również opinię Maurice Colraat w "Excelsior", który ostrzega przed optymistycznym liczeniem na możliwość współpracy z Niemcami nawet po zmianie regime'u.
/Prasa francuska z 25 II /

Hitler powtarza stare frazesy

Z okazji 20-letniej rocznicy założenia partii nacjonal-socjalistycznej przemawiał wczoraj niespodziewanie Hitler w Monachium. Przemówienie było transmitowane na wszystkie stacje niemieckie, stacje polskie i Pragę. Wbrew dotychczasowym zwyczajom żadne inne obce stacje nie transmitowały przemówienia.

Hitler usiłował udowodnić, że w 1918 r. Niemcy nie były pokonane przez wroga, tylko same siebie pokonały. Gdyby on był kanclerzem nie byłoby do tego doszło. Przy tej okazji wystąpił on z mocną krytyką ówczesnego ustroju monarchistycznego. Skarżył się, że nikt mu nie chce pomagać w odbudowie świata, tak jak on to zdecydował. Obejdzie się bez tego, gdyż Pan Bóg mu pomoże. Ma tylko bardzo "skromne" żądania, bo zapewnienie "obszaru życiowego" Niemcom, to jest całej środkowej Europy, czego zresztą bliżej nie określił.

Wojnę obecną wywołały oczywiście wielkie demokracje. Ale zaraz potem dodał, że od objęcia władzy przez niego Niemcy "zbroili się nic nie mówiąc, aby nikogo nie niepokoić niepotrzebnie". Niemcy muszą zwyciężyć. Było to zresztą charakterystyczne, bo Hitler kilkakrotnie zwracał się do słuchaczy w słowach: Musimy zwyciężyć, możemy zwyciężyć, zwyciężymy /zupełnie tak samo jak mówiono w czasie wojny światowej/. Nie jest on tylko sam, ale jest wielu wodzów w Niemczech. On jest tylko magnesem położonym nad Niemcami, który przyciąga wszystką stal, jaka się tam znajduje. Serce kraju jest stalowe. Na zakończenie przychodzi oczywiście zwykłe wezwanie Opatrzności, wykrzyczane w salę z przeraźliwym głosem oraz nieludzkie prawie stwierdzenie, że "niech się nawet wszyscy diabli przeciwko nam sprzysięgną, to musimy zwyciężyć."

Jeżeli chodzi o momenty z polityki zagranicznej, to trzeba podkreślić jego stwierdzenie, że Włochy są przyjaciółmi Niemiec i to nie tylko szef rządu włoskiego, ale i całe społeczeństwo. Przyjacielem jest również Rosja sowiecka, przyjacielem jest także wreszcie Japonia.
/Prasa francuska z 25 II, B.B.C. i podsłuch własny z 24 II /

PRZEGLĄD OGÓLNY

Komentarze francuskie

W komunikacie agencji Havasa mówi się na marginesie mowy Hitlera, że najważniejszy był ton, w jakim przemówienie było wygłoszone. Hitler apelował często błagalnym głosem do opinii niemieckiej, aby ją przekonać że Niemcy dadzą sobie radę z blokadą, aby nie słuchała propagandy alian-
tów i aby nie przestała wierzyć w zwycięstwo. Poza tym wewnętrznym ape-
lem można tylko zanotować liczne apele do Włoch, które stoją w kontraście z kilku prostymi zdaniem poświęconymi Rosji. Po raz pierwszy również zwykła historia tego, co było przed dojściem hitlerowców do władzy powiązana została przez Hitlera przeciwko jakiegokolwiek formie monarchistycznego rządu w Niemczech.

/Agencja Havasa z 25 II, w prasie francuskiej/

Komentarz angielski

Radio angielskie komentując wczoraj wieczorem przemówienie Hitlera zestawia jego ton ze spokojnym, pewnym siebie przemówieniem Chamberlaina. Na ogół mowa Hitlera jest niepoważna i nie przynosi nic nowego.

/B.B.C. z 24 II /

Komentarz amerykański

Havas donosi z Waszyngtonu, że przemówienie Hitlera rozczarowało nadzieje tych kół, które przypuszczały, że podróż Sumner Wellesa do Europy może być pierwszym stadium mediacji Stanów Zjednoczonych w konflikcie europejskim. Taka jest pierwsza reakcja kół politycznych, które poza tym porównują wygłoszone prawie równocześnie przemówienia Chamberlaina i Hitlera, mówiąc, że wniosek stąd wyciągnięty obciąża jeszcze bardziej Niemcy wobec historii.

/Havas w prasie francuskiej z 25 II /

Sumner Welles w Europie

Sumner Welles przybył dzisiaj do Neapolu, skąd wyjeżdża do Rzymu. Przewidziane są w najbliższych dniach rozmowy z włoskim min. spraw zagranicznych i z Mussolinim. W środę wieczorem Sumner Welles wyjeżdża do Berlina. Koła niemieckie przygotowują się pospiesznie na "serdeczne" przywitanie wysłannika amerykańskiego przy czym nastroje wobec podróży przybrały obecnie charakter "sympatycznej rezerwy".

Raymond Lange pisze w artykule na temat tej podróży, że wysunięte oficjalnie informacyjne zadania Wellesa nie tłumaczą dostatecznie potrzeby podróży, tym bardziej, że ambasador Bullit, który znajduje się obecnie w Ameryce, mógłby oddać duże usługi pod tym względem. Raczej więc może chodzić o zebranie informacji w Rzymie i Berlinie, ale zwłaszcza o to, żeby Roosevelt, który jest dobrze poinformowany o stosunkach europejskich mógł od Wellesa uzyskać potwierdzenie wobec amerykańskiej opinii publicznej, że obecna wojna jest rodzajem wyprawy krzyżowej przeciwko złowrogim ambicjom. W ten sposób pozycja Roosevelta doznałaby poważnego wzmocnienia w Stanach Zjednoczonych, co jest ważne wobec zbliżających się wyborów.

/Le Petit Parisien i inne 25 II /

PRZEGLĄD OGÓLNY

Przemówienie przywódcy liberałów angielskich

Przywódcą angielskiej partii liberalnej Sinclair wygłosił wczoraj przemówienie, w którym stwierdził, że wojna może się zakończyć na podstawie następujących warunków:

1. Całkowite usunięcie obecnego regime'u niemieckiego
2. Rozbrojenie Niemiec i ustalenie takich gwarancyj, żeby Niemcy już nigdy nie mogli przeprowadzić żadnej agresji
3. Restytucja Polski i Czecho-Słowacji oraz wycofanie wojsk niemieckich z Austrii.

/B.B.C. z 24 II /

Układ handlowy włosko-niemiecki

Havas donosi, że wczoraj zawarty został układ handlowy włosko-niemiecki, podpisany ze strony niemieckiej przez dr Clodiusa, ze strony włoskiej przez senatora Giannini.

"L'Oeuvre" donosząc o podpisaniu układu zwraca uwagę na wzrastającą propagandę niemiecką we Włoszech. Wyjeżdża tam także misja kulturalna pod przewodnictwem niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych Steeve. Zawarty został ostatnio układ w sprawie przyjazdu robotników włoskich na roboty sezonowe do Niemiec. G. Tabuis pisze, że o ile początkowo Żółta Księga francuska była bardzo życzliwie przyjęta w społeczeństwie włoskim, o tyle po ostatnim pobycie Himmlera we Włoszech propaganda niemiecka usilnie usiłuje wytworzyć nastroje antyalianckie. Propaganda ta pracuje również w kierunku wewnętrznego rozbicia partii faszystowskiej, aby w rezultacie powiększyć wpływy niemieckie we Włoszech.

/L'Oeuvre i inne z 25 II /

Konferencja państw skandynawskich

Konferencja rozpoczyna się właściwie dopiero dzisiaj ze względu na spóźniony przyjazd szwedzkiego ministra spraw zagranicznych Gunthera, który został zatrzymany na skutek sprawy związanej z bombardowaniem miejscowości Pajala przez lotników sowieckich. Sprawa ta wywołała duże poruszenie w Szwecji, tym bardziej, że Sowiety zaprzeczają bombardowaniu. Nie wiadomo - pisze prasa francuska - czy chodzi tu o rzeczywistą pomyłkę czy też o świadomą groźbę sowiecką.

Konferencja skandynawska, która tym razem odbyła się bez udziału Finlandii ma za zadanie omówienie bieżących poważnych zagadnień, które stają przed trzema państwami północnymi. Prasa francuska nie przypuszcza, aby konferencja powzięła jakąś mocną decyzję w sprawie stałego torpedowania statków handlowych przez Niemcy. Nie jest również prawdopodobne, aby te państwa zmieniły swoje dotychczasowe stanowisko wobec Finlandii, choć dobrze wiedzą, że los Szwecji i Norwegii związany jest z losem Finlandii.

/L'Epoque i inne z 25 II /

Blokada Murmańska przez okręty angielskie

Jak donosi dziennik duński "Berlingske Tidende" marynarka angielska rozpoczęła obecnie blokadę Murmańska. Celem jej jest głównie kontrolowanie ruchów okrętów niemieckich, znajdujących się w Murmańsku, jak również uniemożliwienie Niemcom wysyłania amunicji do Rosji względnie dostarczenia jej łodzi podwodnych.

/Le Temps i inne za agencja Radio 25 II /